

3. Стан системи професійного навчання державних службовців, голів місцевих державних адміністрацій, їх перших заступників та заступників, посадових осіб місцевого самоврядування, депутатів місцевих рад: доповідь / [К. Ващенко (кер. авт. колективу), В. Купрій, В. Чмига, Т. Токарчук, Л. Рикова, Ю. Вернигор та ін.; за заг. ред. К. Ващенко]. – К.: Центр адаптації державної служби до стандартів Європейського Союзу, 2019. – 140 с.

Литвинова Л.В.

ФЕНОМЕН БЮРОКРАТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ: ВИКЛИКИ В УМОВАХ ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНО-ОРІЄНТОВАНОЇ КУЛЬТУРИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ В УКРАЇНІ

Вивчення бюрократії як соціокультурного явища завжди було пов'язане з численними труднощами: складністю об'єкта дослідження, що обумовлені закритістю інформації про внутрішні процеси, статусом публічних службовців у різних країнах, їх ролі у функціонуванні державної влади. Особливо це стосується аналізу культури взаємостосунків і комунікацій, які іманентно присутні у діяльності органів публічної влади. Феномен бюрократичної культури цікавий переплетенням ціннісних та культурних взаємозв'язків, як необхідний компонент впливу у соціальних явищах і процесах, що забезпечує відтворення соціально адаптованої та суспільно інтегрованої системи публічного управління. Тривалий час феномен бюрократії та бюрократичної субкультури залишався поза увагою науковців. Аналіз феномену бюрократичної культури має важливе теоретичне і практичне значення: культура взаємодії детермінує рівень розвитку демократії та плюралізму думок, є тим ціннісним орієнтиром, що визначає зміст публічної управлінської діяльності. Виходячи з вищезазначеного, питання трансформації сучасної бюрократичної культури є надзвичайно актуальними, оскільки становлення та розвиток суспільних цінностей сучасної України вимагає поглибленого вивчення рівня бюрократичної культури органів публічного управління з метою перебудови їх діяльності у напрямку запитів суспільства.

Згідно результатів дослідження [1], присутність культури Ролі, що відповідає бюрократії, за визначенням Макса Вебера [3], констатовано у 85% опитаних. Роль тут розуміється, скоріше, як жорстко закріплена функція, що забезпечує роботу організації як єдиного організму. Культура Ролі складається з постулату про раціональну сутність людини, що дозволяє їй ефективно діяти, спираючись на аналіз і логіку. Побудована на таких засадах організація подібна стрункій архітектурі: верхні шаблі управління спираються за допомогою жорстко регламентованих процедур на функціональні підрозділи органів публічного управління. Організації з таким типом культури, як правило, успішно діють в стабільному або передбачуваному і контрольованому оточенні. Водночас, вони мало пристосовані до роботи в умовах інформаційно - мінливого середовища, що відповідає вимогам сьогодення. Безумовно, структура за формою має залишатись бюрократичною, проте за змістом вимагає трансформації та адаптації до сучасних цивілізаційних викликів.

Як показують дослідження [2], професійна комунікативна культура службовців орієнтована на бюрократичні цінності, керівники використовують в процесі роботи авторитарний стиль управління, присутня жорстка субординація, яка компенсується імітацією демократичного стилю поведінки та визнання необхідності особистої відповідальності. Це накладає певний відбиток на особистість службовця, на його поведінку та комунікації, які супроводжує емоційна ригідність та несприйняття ситуації змін. На присутність демократичних тенденцій і цінностей культури співробітництва вказали лише 15% опитаних, що свідчить про необхідність перебудови культури комунікацій у напрямку набуття соціально-орієнтованих компетентностей та формування цінностей відкритості, співробітництва, згуртованості, демократизму. Неготовність працівників державного апарату України до формування і розвитку реальних демократичних практик виражається в декларації специфічних форм взаємостосунків. Переважаючими тенденціями у царині публічного управління є консервативні, активно відтворюються ідеї бюрократизму. Отже, має змінюватись система внутрішніх авторитарних взаємостосунків і комунікативна культура в публічній службі.

У висновку необхідно констатувати, що трансформація сучасної бюрократичної культури є надзвичайно актуальною та вимагає поглибленого вивчення рівня бюрократичної культури органів публічного управління, оскільки становлення та розвиток суспільних цінностей сучасної України актуалізує потребу у перебудові діяльності органів публічного управління у напрямку запитів суспільства. Позитивні внутрішні трансформації дозволять змінити дистанцію суспільства і влади, зробити їх партнерами з позиції побудови сервісно - орієнтованої держави, сформувати позитивний імідж інститутів публічної влади та забезпечити ефективність роботи працівників публічної сфери, орієнтованої на співпрацю з суспільством.

Список використаних джерел

1. Литвинова Л.В. Управлінська компетентність керівника в парадигмі соціально - орієнтованого публічного управління / Л. В. Литвинова // Держава та регіони. Науково-виробничий журнал. Серія: Державне управління. – Запоріжжя: КПУ, 2018. - №4 (64). – С. 10 - 16. ISSN 1813-3401.
2. Литвинова Л.В. Ціннісні та соціокультурні орієнтації сучасних публічних службовців України / Л. В. Литвинова // «Інвестиції: практика та досвід». - 2019. - № 10. – С. 78-83. DOI: 10.32702/2306-6814.2019.10.78
3. Weber, M. Economy and Society: An Outline of Interpretive Sociology / M. Weber. - Berkeley: University of California Press, 1978. - 1469 p.

Пастух К.В.

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ПОСАДОВИХ ОСІБ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ВЛАДИ В УКРАЇНІ

У Державній стратегії регіонального розвитку на 2021–2027 роки, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 5 серпня 2020 року № 695, вказано, що однією із загроз безпеці держави є слабкість органів виконавчої влади, насамперед на регіональному та місцевому рівні, та органів місцевого самоврядування, що проявляється у відсутності ініціативи, досвіду та компетенцій